СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXXII. Число 151. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 30. червня, 1924. VOL. XXXII. No. 151. Jersey City, N. J., Monday, June 30, 1924. THREE CENTS

Боротьба за Клен на конвенції.

ВСІ ГОЛОВНІ НОМІНАЦІЇ ВЖЕ ПОДАНІ.

НЮ ЙОРК, 27. червня. — Демократична конвенція нарешті покінчила йменоване кандидатів на уряд президента Злучених Держав. Докінчення сеї роботи, однак, заняло ще шість годин нинішнього засідання.

Щодо імен кандидатів на уряд президента Злучених Держав, то на нинішньому засіданню додано до попередної лісти шість нових імен так, що ліста всіх кандидатів виносить 16. Нині дойменовано ще отсих: стейт Огайо предложив Джеймса Какса, котрий був уже при послідних президіяльних виборах кандидатом партії на сей уряд; Небраска губернатора Чорлза Брайена; Ню Гемшер губернатора Фреда Бравна; Ню Джерзі губернатора Джорджа Силцера; Верджінія сенатора Картера Ґлеса; а Вест Верджінія Джана Дейвиса.

Кромі сього богато часу забрали „секундовання" комінацій. Мекаду, приміром, поперто сім разів; Смита чотири; а сенатора Андервуда раз.

БОРОТЬБА ЗА ПРОГРАМУ ЗАОСТРЮЄТЬСЯ.

Тимчасом в комісіях конвенції йшли деколи цікаві дебати. Найцікавійша з них велася в комісії для резолюцій.

Тут передовсім стиралися зі собою прихильники Смита та прихильники Мекаду. Мрихильники Мекаду станули на становищи, що треба вложити в програму точку про Лігу Народів, а саме таку, щоби народ мав право заявитися через референдум, чи Злучені Держави мають приступити до Ліґи Народів, чи ні. Ся пропозиція по довгій боротьбі й була принята комітетом 34 голосами проти 16. Се була перша побіда Мекаду.

Зараз опісля виринула справа Ку-Клакс-Клена. Прихильники обох головних кандидатів годяться, щоби демократична програма заявлялася проти „невидимого царства", проти Ку-Клакс-Клена та його змагань захопити тайком державну владу в свої руки. Однак межи сторонниками обох кандидатів прийшов великий роскол за те, чи ся резолюція має виразно й поіменно згадувати Клен, чи лишень говорити загально про потайні орґанізації. Сторонники Смита стоять за поіменним вимінennем Клена, прихильники Мекаду проти сього. Боротьба за се йде дуже завзята, і її кінця вичікують усі з великим зацікавленнем.

ЗНОВА ЗАКАПТУРЕНІ ПРАВИТЕЛІ.

ГІВЕНЕР, Оклагома, 27. червня. — Банда з кількох соток закаптурених людий дісталася силою на політичні збори, уладжені Волтоном, бувшим ґубернатором стейту Оклагоми, та не дали йому виголосити своєї кандидатської промови. Волтон кандидує на сенатора до конґресу.

МІНІСТЕР СУДІВНИЦТВА ЗАБИРАЄТЬСЯ ДО ЗЕЛІЗНИЦЬ.

ВАШІНҐТОН, 27. червня. — Ґенеральний прокуратор Стовн заявив, що він задумує взятися на добре до непорядків, які панують на зелізницях. Він хотівби, щоби федеральна комісія для межистейтової торговлі переводила строгу контролю над зелізницями, і загрожує, що буде позивати в суд федеральних урядників, які своєю необережностю стають причинами нещасних випадків.

РУХ В ПРОМИСЛАХ.

МАРТИНСБЕРҐ, Вест Верджінія, 27. червня. — Тут замкнуло роботу шість фабрик мужеських пончіх, які наймають до 6,000 робітників. Заряд каже, що робота почнеться наново коло половини липня.

ПРОЦЕС ПРОТИ ҐУБЕРНАТОРА СТЕЙТУ.

ІНДІЯНОПОЛИС, Індіяна, 27. червня. — Державна прокураторія стейту Індіяни заявилася за тим, щоби не відбувати вже нового процесу проти Меккрея, бувшого ґубернатора сього стейту, котрий тепер відбуває десять-літну вязницю за вживанне почти для обманьства. Прокураторія станула на становищи, що Меккрея вже достаточно покарано. Суд вволив волю прокуратора, і нових процесів проти бувшого ґубернатора вже не буде.

ОБМАНЦІ В УРЯДОВІЙ БАНКНОТОВІЙ ДРУКАРНІ.

ВАШІНҐТОН, 27. червня. — Нині покінчилася росправа федерального суду проти кількох фахових робітників федерального друкарського бюра, котрі змовилися видрукувати в федеральній друкарні та пустити в світ фалшиві банкноти. Мали се бути 1,000-долярові банкноти.

Один з обжалованих, котрий служив в уряді 25 літ, дістав 10 літ тюрми, а його два товариші по два роки. Кождий з них признався до вини.

СУД ДОЗВАЛЯЄ СИРІЙЦЯМ СТАВАТИ ГОРОЖАНАМИ.

ШИКАҐО, 27. червня. — Перед федеральним судом в сьому місті розглядано питанне, чи люди сирійської народности належуть до білої раси та можуть ставати горожанами Злучених Держав. Суд признав, що Сирійці біла раса та що їм се право належиться. Рішенне відноситься до яких 88,000 людий сирійського та вірменського походження.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР БЕРЕ НА СЕБЕ ОХОРОНУ АНҐЛІЙСЬКИХ ІНТЕРЕСІВ.

ВАШІНҐТОН, 27. червня. — Американський уряд дозволив свому амбасадорови в Мексику взяти на себе заступництво англійських інтересів.

Анґлія була примушена віддати заступництво своїх інтересів другій державі, бо наслідком непорозуміння з мексиканським урядом вона відкликала свого представника з Мексика.

ЗА ШИКАҐОВСЬКУ ТРАГЕДІЮ.

ШИКАҐО, Илинойс, 27. червня. — В уряді стейтового коронера відбулося засіданне спеціяльної лави, яка мала виповнити формальну заяву, від чого вмер Роберт Френкс. Джурі без довших дебат признала, що хлопчина погиб з рук Ричарда Ловба та Натана Ліополда, двох молодих міліонерів.

В місті появилися чутки, що оба вбийники зробили заговір утекти з вязниці. Чутка відай пішла з того, що Ловб мав сказати до другого вязника, „Якби я хотів, як втікти з вязниці дуже легко". Директор вязниці висміяв сю чутку яко неможливу.

ВОЗДУШНА КАТАСТРОФА.

АКРОН, Огайо, 27. червня.— З висоти якої тисячки стіп упав на землю аероплян летуна Говарда Калверта з ним і його 21-літною ученицею Елвилдою Викершем. Дівчина погибла на місци, а летун помер у дорозі до шпиталя.

АРЕШТОВАНИЙ ЗА СКОРИЙ ПОХОРОН.

ВАШІНҐТОН, 27. червня. — Поліція арештувала Вилбера Смита, шофера похоронного воза, за те, що він, везучи тіло на цвинтар, гнав зі скорістю 30 миль на годину. Суддя засудив його на 20 долярів гривни.

113-ЛІТНИЙ ЖЕНИХ.

У Буенос Айрес відбулося вінчання 113-літного неґра з 23-літньою дівчиною. Витревалий жених похоронив на свому довгострадальному життю вже чотири жінки.

НАСЛІДКИ ВОЄННИХ ПОДРУЖ У НІМЕЧЧИНІ.

Матері-старі дівчата і незаконні матері сьогодня в Німеччині такі численні, що власти почали розглядати це незвичайне явище з економічних і соціяльних наслідків, які з цього виходять. Причиною вважають це, що число жінок значно перевисшає (о 3 і пів міліона) число чоловіків. Потверджує це урядова статистика. Наслідком усе тяжших відносин на базарі і безробіття чоловіків, жіноча конкуренція прибирає все більші форми. Соціялісти є за цим, щоби ухвалити спеціяльний закон, котрий управильнив би питання незаконних подружих звязків і дітей у відношенню з правами мати-стара дівчина, що дуже поширюється. Причиною розводів є й те, що підчас війни богато людей женилося, не зважаючи на всі невзгодини і жили в одинокій кімнаті. Тепер же, як проминули медові місяці (а радше літа), заявляють, що не можуть жити у таких відносинах і це подають як причину розводів. Яке є життя таких чоловіків, що засуджені жити в одинокій кімнаті, доказує, отсей примір: одному чоловікови суддя не признав оправданою причиною для розводу брак мешкання. Нещасливий порішив тоді справу: самовбивством. Місто Почдам начислює всего 70 тисяч мешканців, а здобуло рекорд у розводах. За один одинокий день видало там 87 присудів у розводових справах. Більшість цих подруж заключено підчас війни.

ЗМЕНШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ДНІВ У ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ.

В Чехо-Словаччині святкуватиметься лише всі неділі й отсі свята: Новий Рік, Різдво Христове, другий день Різдва Хр., Великдень і Зелені Святки, 1. травень (май), 28. падолиста, 5. липня (день славянських апостолів св. Кирила і Методія) і 6. липня (Гусові імянини). Краєвих патронів: Чехії, Моравії, Шлеська, Словаччини й Закарпатської України зноситься. Клерикальна преса не вірить, щоби на це згодилася клерикальна партія яка є при власти: „Лідове Лісти" пишуть, що в таких справах компетентний Рим, а не ческа влада.

ЛІЧЕННЯ ПАЦІЄНТА ПРИ ПОМОЧІ РАДІОТЕЛЕФОНУ.

Анґлійські часописи звідомляють про це останнє чудо радіотелефонії— оглядини хорого при помочі радіотелефону. Мешканець міста Баврнмавт (у Анґлії) дістав атаку серця підчас побуту в Кардіф. Відтам скомунікувався при помочі радіотелефону з своїм постійним лікарем в Бавриmавт. Апарат прикладено до серця хорого і так лікар, що був при відбираючому апараті в Баврнмавт міг почути точно биття серця пацієнта. Піддав так його лікарським оглядинам і також радіотелефонічно приписав хорому потрібні ліки. Як звісно биття серця чути було вперве недавно при радіотелефоні з Пітсбурґа до Анґлії. Тоді то серце чоловіка, що був при надаючому апараті, било так сильно, що попсувало мельодію наданого в Америці концерту.

ЧЕХИ І НІМЦІ ОБМІНЮЮТЬСЯ ДІТЬМИ.

Ґазети „Праґер Прессе" і Лідове Новіни" заініціювали акцію для вакаційної обміни німецьких і ческих дітей у Чехословаччине. Акція ця має незвичайний успіх.

ЗАЛІЗНИЦЯ ЧЕРЕЗ САГАРУ.

Саме минув рік, як „Консель Сіперієр де ля Дефенс Насіональ" у Парижі розглянув усі проєкти залізниці через Сагару і подав парляментови і до публичного відома найліпшу комбінацію для контролі і дискусії. Як звідомляє ґазета „Ль Афрік Франсе", мала би сагарська залізниця починятися біля Орана в Альжирі і перейти у південному напрямку через місцевости Кольомб-Бекар, Торіф, Тесалі до Посаж на ріці Ніґері. Тут побудовано би величезний міст, а шлях ішов би дальше у полудневому напрямку до Кваґадуґа. Там злучилася би з середуще-африканським шляхом, що вже будується. Ширина шин цієї залізниці нормальна (1.44). З причини недостачі води, льокомотиви заосмотрені булиб електрикою. Струю достарчало би сім електричних централь. Будова цієї залізниці коштувалаби 150.000 золотих франків за один кільометер, а разом є це 450 міліонів зол. франків, бо шлях довгий около 3000 км. Держава поставила такі услівія інтересантам - будівничим: залізницю мається побудувати так, що повязати (на скільки можливо) всі францускі кольонії у північній і середущій Африці, щоби забезпечено добру комунікацію для піднесення економічного розвитку тих земель. На випадок війни ця залізниця була би звязком між Францією, Середземним морем, Альжиром і Суданом. Пізніще цю залізницю продовжилося би до озера Чад і до ріки Конґо.

РАДІОФОНСЬКИЙ ІСПИТ.

У Лондоні видали власти розпорядок, щоби всі ці співаки, які бажають радіотелефонічно продукуватися, — піддавалися окремому іспитови перед фаховою комісією.. Ця комісія рішає, чи голос співака відповідний для радіотрансмісії.

Французький премієр Ерріо дозволяє 270,000 прогнаним Німцям вернутись на рідну землю.

ПАРИЖ, 27. червня. — Премієр Ерріо доручив ґенералови Деґуттови, командантови францусько-бельґійських окупаційних військ в Рурщині, щоби дозволив всім Німцям, з малими виїмками, що їх прогнано з Рурщини, вернутись назад на рідну землю.

Обчисляють, що Французи прогнали з Рурщини 210,000 осіб, себто робітників та урядовців разом з родинами. Тепер вони всі можуть вернутись домів. Деякі з них були на прогнанню майже півтора року.

Поворот заборонений лиш малому числу вигнанців, яких прогнано не з політичних причин, а за кримінальні провини.

Також всі доходження проти Рурщан за участь в „пасивній резистенції" будуть здержані.

Премієр Ерріо видав таке запорядженне, аби приготовити поле для введення в життє пляну Доса.

Кромі того вже передше премієр Ерріо доручив дозволити на поворот 60,000 Німцям до Рейнщини, яких Французи прогнали відтам підчас окупації.

Разом вернеться тепер на рідну землю біля 270,000 Німців.

НЕ ХОТЯТЬ ГОВОРИТИ ПРО ДОВГИ.

ЛОНДОН, 27. червня. — Америка згодилась узяти участь в недалекій аліянтській конференції, яка має тут відбутись у справі „воєнних відшкодовань", під умовою, що конференція не буде торкати воєнних довгів, а тільки обговорить „воєнні відшкодовання" у звязку з пляном комісії Доса.

Анґлія згодилась на умову Америки.

УСТУПЧИВА НІМЕЧЧИНА.

БЕРЛІН, 27. червня. — Канцлер Маркс заявив провідникам правиці в німецькому парляменті, що німецьке правительство прийме аліянтську ноту про військову контролю в Німеччині.

ІРЛЯНДІЯ ОСВОБОДЖУЄ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 27. червня. — Президент Косґрейв заявив нині, що небаром будуть випущені на волю всі політичні вязні.

ПІДЗЕМНА ЗЕЛІЗНИЦЯ З АНҐЛІЇ ДО ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН, 27. червня. — З тутешніх урядових кругів запевняють, що там тепер обговорюють плян будови підземної зелізниці з Анґлії до Франції попід канал Ля Манш.

МІЖАЛІЯНТСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

РИМ, 27. червня. — Італійське правительство повідомило Анґлію, що прийме участь в міжаліянтській конференції для вирішення питання про „воєнні відшкодовання".

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ МУССОЛІНІЯ.

РИМ, 27. червня. — Нині відбулась тут нарада опозиційних послів італійського парляменту, в якій взяло участь до 100 послів.

Вони ухвалили заяву недовіря правительству Муссолінія.

В резолюції сказали, що спокій в Італії можна привернути лише через привернення морального політичного і правового ладу, а се може статись тільки через розвязанне партійного фашістського війска.

МАНІФЕСТАЦІЯ РОБІТНИКІВ ЗА УБИТИМ ПОСЛОМ.

РИМ, 27. червня. — Сьогодня в цілій Італії робітники кинули працю о 10-ій годині рано і переждали в мовчанці 10 хвиль, щоб у сей спосіб віддати честь убитому фашістами соціялістичному послови Маттеотті і запротестувати проти сього злочину.

В маніфестації взяли участь всі робітники, без жадної виїмки. Навіть фашістські робітники приєднались до маніфестації.

ХОТЯТЬ ДАТИ АВТОНОМІЮ БУКОВИНІ Й БЕСАРАБІЇ.

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 27. червня. — Партія хліборобів (цераністів) і націоналістів получились, щоб повалити теперішнє румунське ліберальне правительство братів Братіяну.

Коли прийде нове коаліційне правительство, воно хоче кромі економічних реформ, завести також в Румунії політичні реформи, признаючи автономію новоприлученим краям, а саме: Буковині, Банатови, Трансилванії і Бесарабії.

ЩЕ „ГАРАКІРІ".

ТОКІО, столиця Японії, 27. червня. — Визначний Японець Т. Саіджо поповнив „гаракірі" (самовбийство через пробиття живота ножем) на острові Формоза, яко протест проти американської постанови про виключенне Японців з іміграції до Злучених Держав.

ЗАПОВІДАЮТЬ ЗЕМЛЕТРЯСЕННЄ.

ТОКІО, 27. червня. — Професор Накамура заповів нове сильне землетрясенне у східній Японії в недалекому часі.

ВСЕЧИННА ДОЧКА.

ПІТЕРБОРО, Анґлія, 28. мая. — Священик Джан Г. Трат, який має 76 літ, повідомив епископа, що мусить покинути парохію з причини, що його дочка віддалась. Вона сповняла 6 чинностий у церковній службі; між іншим була диригенткою, органісткою й учителькою, а коли віддалась, нема кому виконувати сих чинностий і старий священик мусить покинути парохію.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ПРО ДОПОМОГУ ПИСЬМЕННИКАМ

Товариство Помочи Письменникам у Трентоні, Ню Джерзі, дістало в бігу кореспонденції з українськими письменниками ряд цікавих листів.

Сі листи роскривають наперед тяжкі злидні українських творців духа в тяжку історичну добу.

Один з них пише:

„Лист (без дати) і 25 долярів дістав.

Дуже Вам дякую, Дорогі Земляки, за одно і за друге. Тих 25 долярів мають для мене матеріяльне і моральне значіння.

Матеріяльне, бо я у великій біді. Буває так, що нема зашо купити паперу, щоб писати і нема на марку, щоб вислати лист. Тут тепер доляр рівнається чотиром маркам і 20 феникам, а за ті гроші навіть кіля масла не купиш. Як знаєте, я ніякої платні не маю, бо через війну втратив 25 літ державної служби. Жию виключно з того, що пером заправцюю, а які наші літературні та наукові заробітки, то Вам теж мабуть відомо. Доводиться голодувати та ще й не показувати того, щоб чужинці не бачили, як живеться українському письменникови, що має за собою 30 літ літературної праці. Та ще треба й бідою земляків-емігрантів турбуватися... Треба їздити на всілякі засідання, брати на себе всілякі реферати, тримати виклади і промови, — все за дурно, навіть без звороту залізничих білетів.

Радиш, як помагати другим, а тут у тебе на думці, що завтра на обід зварити, бо часом і на картофлю нема. Чиста драма.

Як гірко читати в деяких американських ґазетах (імен не тямлю) насміхи над такою бідою. Ті лицарі брудного пера насміхаються з чоловіка, котрий чесно 50 літ прожив, не був ніколи ні чужим аґентом, ні не певного гроша до рук не брав. Вони через те, що я бідний, мені навіть літературного хисту відмовляють. Кажуть, що я не поет. Бог святий знає, хто з нас поет, а хто літературний шарлятан, коли не щось гірше. Я тільки знаю, що мої твори поперекладувані на чужі мови, і то богато, мабуть найбільше з усіх наших творів, і що їх чужа критика хвалить. Пишу бо мушу, бо так мені якийсь невідомий голос велить, а чи я поет, то це покаже час, котрий змете всяку письмацьку полову, а зерно, чисте зерно лишить, як цінне надбання народнього духа.

Я певний, що нинішне лихоліття скінчиться і що Бог позволить мені повернути те все, що я тепер дістаю від земляків, як доказ їх доброї волі та памяти про мене. Між иншим маю надію повернути також і те, що від Вашого Товариства дістаю".

Як закінчення отсього листа показує, що українські письменники не хочуть жебранини, але хочуть всяку поміч звернути, так листи других письменників показують, що вони теж не хочуть ніякої ласки, що вони не хочуть допомоги, а лишень змоги заробити собі чесною працею на хліб.

„До сеї пори" — пише другий — „дістав я від Хвального Товариства чотири запомоги, разом 55 (пятьдесять і пять) долярів.

Дякуючи за память і поміч, доношу Вам, що я з тими грішми зробив.

Я не зужив їх на власні потреби, але вложив в видання моїх творів.

За перші дві запомоги я видав оповідання ...... Се видання не богато коштувало, бо то був передрук.

Коли з продажи сеї книжочки у Львові дещо вернулося і коли прийшла від Вас трета запомога, я троха гроший допозичив і видав перший том Історії України (княжий вік).

Послідна Ваша посилка, в котрій було 20 долярів, в продажи моїх книжок і 20 долярів нової запомоги (разом 40 долярів), уможливило мені видання другого тому Історії України. Щоби його видати, я мусів допозичити ще раз тільки, бо по послідним страйку друкарів кошти друку у Львові так підскочили, що другий том ... більше ніж через половину менший від першого, коштує мене рівно о 10 долярів більше, ніж перший.

Надіючися, що з розпродажи моїх книжок в Америці ще дещо капне, я зробив передрук моєї повісти...

Сей примір показує Вам, яка поміч письменникам, на мою думку найпрактичнійша. Найліпше помагати уможливлюючи їм видавання і розпродаж їх творів.

Запомогу повинен діставати тільки „зробок"; літературний інвалід, котрий народови добре прислужився, але вже працювати не може. Такому, що ще може працювати, треба дати можливість зарібку."

... належиться дати. Нагорода за літературну ... працю, не понижає ні даючого ні беручого. Таку „допомогу" ... українським ... свого ...

„ПРЕЗИДЕНТ В ОПАЛАХ", АБО „МОВЧИ ЯЗИЧКУ БУДЕШ ЇСТИ ПАЛЯНИЧКУ".

(Оригінальна дописка „Свободи" з Відня).

У „Свободі" вже була вістка про промову п. Войцеховского президента „найяснейшої" в Познаню, в котрій він дав висказ своїм неуводаємим заборчим та імперіялістичним інстинктам. Він же хоче, щоби Польща була за всяку ціну „моцарством" а до того не вистарчає йому то все, що вона при помочи злобного титра Клемансо та наівного Визона нахапала, а чого після висказу Мекдоналда не годна тепер в жаден спосіб травити. Пан президент хоче еще більше, хоче того „що нам сін правне належи", а що не легко дасться означити. Так у нема ще видуманого апетитометра на знаменити вшехпольскі апетити...

Лиш біда, що маніфестоване публичне таких апетитів робить фатальне враження на чужих політиків, навіть належачих до пресвітлої антанти, котра як звісно не мала великих скрупулів, коли ходило о обдертя других народів з їх власности та добра. Бо і в антантських кругах починають поволи приходити до пересвідчення що політика обдирання других, та зббагачування своїх пупілів в роді Польщі зрабованим добром — не все може вийти і самій антанті на здоровля та пожиток. І власне в антантській пресі почали по неудачній красомовчій експльозії п. Войцеховского в Познаню появлятися дуже терпкі вискази „соболізновань" по причині „послиненцєн" п. Войцеховского, що жадало хочби лише італійський „Коріере деля сера" (Вечірний вістник).

Взялися отже і чесні „родаци" до свого найвищого репрезентанта тай зачали йому допікати в роді: „цо пан власціве нагадал?!" А п. Войцеховскі яко „вєлькі чловєк до малих інтересуф" хоч і сюди і туди крутив, то всеж таки не міг своїм „зацним родаком" того сказати, що та бідна Польска, котра через сон вигворилася зі своїх любовних практик, а потім оправдувала-

„ой мамуню то спйонцо вирвалосен нехцонцо".

Він же не спав, і не дрімав а говорив цілком на яві, навіть мабуть серед грому гарматних святочних вистрілів, котрі і помершого моглиби були збудити.

Будь що будь серед польських активних політиків настало „огульсне занепокоене", бо ануж п. президент „з запалем годним „лепшей справи" готов при якій новій нагоді знову сказавши по буковинськи „зачіпити за слово" тай пальнути собі „муфку", що аж диплолматам цілого світа у вухах залящить?! Ануж п. пр. зажадає від признання польскому „моцарству" города Гаваї на острові Оагу в Гонолюлю, „альбовєм Польска почебує мєць на спокойнєм оцеане порт одповєдні гволі зазначеня свего маіарствовего становіска?"

Чи не викликало би таке жадіне висказане головою польської держави дипломатичного конфлікту з Американськими Злученими Державами, та чи зробило би воно рівночасно враження, що Польща зачинає дутися як жаба на морозі?

Це дуже можливе — і тому рада в раду — остаточно маршалок соймовий Ратай (з фаху суплент гімназіяльний) скликав конвент сеніорів себто попросту сказавши засідане клюбових голов. Але така штука була би занадто простацькою і тому у Поляків мусить бути названє всьо „висшим штилєтем".

„Конвент сеніоруф" — то пане добродзєю цалкєм цо іннего!"

На тім конвенті виступив п. Тугут дуже гостро проти ретоличних елекуграцій пана Войцеховского і висказав думку що міністер-президент повинен прямо контролювати його промови еще перед виголошенєм щоби на будуче уникнути таких „послізнєнць" як в Познаню. Промови, котрі виголошує п. Войцеховскі публично не можна ділити на приватні та публичні, бо коли би вони могли бути приватними, то тоді і відповідь могла би нераз бути приватна а де не все вийшло би п. Войцеховскому на здоровля тай не все годилобися з маєстатом найяснейшої.

Особисті свої погляди казав Тугут може президент держави висказувати лише на засіданях міністеріяльних, та серед власної родини а всі инші промови мусять підпадати контролі.

На таке гостре слово п. Тугута відповів з квасною міною президент польських міністрів Грабскі (не Стасьо!), що він вже порозумівся з президентом Войцеховским і що на будуче промови того послідного „бендон узгоднєне з ржондем".

Справді годі в чемнійший спосіб висказати ту прикру правду, що будучі промови п. президента „Найяснейшої" таки будуть контрольовані, та що п. Грабскі буде мав право уговкувати п. Войцеховского в його „запалах", та не давати йому вже надто „пересаджувати сакрамента".

„Бо цо заведе — то здровю шкодзі" — закінчимо польською пословицею наш звіт про отцю правдиву трагікомедію з польського політичного життя. — Подай Господи більше!

Клим Обух.

БЮЛЕТЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ПРЕСОВОГО БЮРА В Ч.С.Р.

Еміграційний рух в ЧСР за березень і квітень 1924 р.

Відділ опікування У. Г. К. в ЧСР за березень і квітень зареґістрував: 83 душі в тому числі чоловіків — 64, жінок — 15 і дітий — 7. По соціальному положенню: селян — 52, робітників — 13, иншій інтелігентних фахів — 12, землевласників і промисловців — 4, та духовних — 2. По національності: Українців — 79, Німців — 2, Чехів — 1 і Жидів — 1. По територіяльному походженню: з Галичини — 53, Правобережжя — 18, Лівобережжя — 6, Бесарабщини — 2, Чехословаччини — 2, Кубані, Німеччини — по 1. Подано прохань до Мін. Закорд. Справ про видачу документів на право побуту в ЧСР — 53.

З діяльности У. Г. К. в ЧСР. та Селянської Спілки.

Цими днями вихала з Праги на міжнародній жіночий зізд в Копенгазі (Данія) відома українська діячка С. Ф. Русова. В звязку з цією поїздкою Укр. Гром. Ком. в ЧСР. дав їй доручення вести переговори в Данії як з урядовими так і з громадськими чинниками в справі заопікування української еміграціею. Він же (У. Г. К.) підтримав українські кооперативи в заходах їх перед данськими кооперативами щоби ті дозволили молодим українським кооператорам працювати з науковою цілью в спеціяльних кооперативних данських установах. Українські кооператори звернулися до данських кооператорів з таким листом: — „Дорогі Товариші! Зла доля закинула десятки тисяч українських селян на хоч братню але все-ж таки чужу територію Чехословацької Республіки. Тут вони були інтерновані у військових таборах півтора року, після чого, як перейшли кордон зі зброєю в руках. Більшість цих понівечених, виснажених, морально прибитих людей готується з запалом до праці, яку треба перевести для культурного відродження нашої країни. Особливу увагу наше еміграційне селянство віддає вивченню кооперації. У Празі і в таборах для інтернованих емігрантів Українська Селянська Спілка, що нараховує в межах Чехословаччини до 2,000 членів, організувала з мізерними засобами кооперативні короткотермінові школи. В цих школах, рівно як і в сельских, вчаться сотні наших селян-емігрантів, з котрих незабаром вийдуть агітатори й діячі кооперації. На жаль, багато зпоміж них не мають ніякої можливости далі поглиблювати кооперативні знання і спеціялізуватися в сільсько-господарській кооперації, кляси́чним зразком котрої є одна лише Данія. Мої товариші, котрі керують кооперативним навчанням, і слухачі кооперативних шкіл просили мене звернутися до данських кооперативних організацій і окремих діячів з проханням допомогти, чим можна, найкращим учням кооператорам з України в набутті ними кооперативної практики і продовженню навчання у відповідних інституціях Данії. Відома українська діячка п-і проф. С. Русова має вести в цій справі персональні переговори. Найбільше нас цікавить спеціялізація в ячному і молочарському ділі. Ми здаємо собі звіт з того, наскільки це питання є делікатне, бо річ іде не лише про дозвіл для наших емігрантів працювати в кооперативних установах, а також і про призначення для них на зразок того, як то є в Чехословаччині і в деяких инших державах, певного числа стипендій. Ми маємо надію, що наше звертання не залишиться без відгуку, і наші данські товариші, перейняті чуттям кооперативної солідарности, допоможуть в міру можливости в цій справі, знаючи, що в майбутньому український селянський нарід зможе на ділі дати докази своєї вдячности і дружби, яка вже здавна його звязує з скандинавськими народами. З кооперативним привітом бувш. делеґат Центральних Кооперативних Союзів України, директор празької Кооперативної Школи Д. Ісаєвич."

Нові культурно-наукові установи.

Заходами Укр. Селоспілки в ЧСР. останніми часами одкрито Гарбарські Курси в Йозефові на 100 осіб. Кооперативно-Гарбарські Курси в Брні, Кооперативно-Гарбарські Курси в Літомержицях та Автомобільно-Шоферські Курси в Празі.

Курси інструкторів української Селянської Спілки в Празі.

Дня 3. червня с. р. відбулося відкриття Курсів Інструкторів Укр. Сел. Спілки, організованих Комітетом Празької Філії У. С. С. Відкрив курси голова згаданого комітету Арк. Животко лекцією на тему: „Значіння просвіти в боротьбі трудового народу за соціяльно-національне визволення". З привітальною промовою виступив голова Укр. Сел. Спілки Н. Григоріїв, який накреслив завдання курсів. Завідуючим курсами призначено А. Животка. Програма та лекторський склад курсів такі: 1. Арк. Животко — культурно-освітні форми селянських організацій; 2. Д. Ісаєвич — Історія та завдання селянських організацій; 3. Мик. Шаповал — Соціяльна історія селян на Україні; 4. Г. Денисенко — Історія революційного руху на Україні; 5. Др. М. Стахів — Практична організація праці; 6. Др. М. Стахів — Техніка заснування товариства; 7. Н. Григоріїв — Історія селянських рухів; 8. Др. С. Ріпецький — Трудове господарство; 9. К. Коберський — Історія кооперації; 10. Доц. Л. Шрамченко — Земельне питання; 11. Др. С. Ріпецький — Міжнародній соціялістичний рух; 12. П. Тенянко — Огляд державних устроїв; 13. Др. А. Гончаренко — Фізичне виховання; 14. Др. А. Гончаренко — Соціяльна гігієна. — На курси записалося до 30 слухачів.

Осип Логин.

ДО САТРАПІВ.

Встань Грізний Іване
І другі тирани.
Встаньте вмити руки в крови і сльо-[зах]
Встань римський Нероне
І грецький Драконе,
А з дива і ляку здригнеться ваш прах.

Гляньте на тортури,
В віці прав культури,
Як днесь кровця ллється, як вода в [ріці,
Гляньте на могили,
Що скрізь поля вкрили.
Гляньте, що днесь діесь в двайцятім [віці!

Виб не дали віри,
Як днесь лицеміри
Цілий світ морочать і водять за ніс;
Виб їх не пізнали,
Чи це Канібали,
Чи це ангел з неба, хиж це справжній [біс.

І ви були люті —
Це тяжко забути.
Ви були панами смерти і життя.
Ви не брали маски,
Хто в вас був без ласки,
Гинув з вашой волі старець чи дитя.

Етика культура,
Це нова структура.
Ви знали деспотизм, неволю і гніт.
Це може уявляти
Ґі душею не кривить,
Бож ви прецінь жили тому много літ.

Днесь гуманність в моді
На верхах чи в споді.
Про рівність, братерство горлають [нати.
Про це безоглядно
Хитренько і складно
Вішають, мордують, грабують хати.

Нинішні деспоти
До цеї роботи
Не мають відваги стануть як слід.
Нікчемні падлюки
Мочать в крови руки,
Нищать всі здобутки, криючись за [пліт.

Хоч би на Вкраїні.
Що там діесь нині,
Нема тої краски, щоб я змалював.
Всі Тантала муки,
Люд аж мре з розпуки,
Позбавлений волі і всіх людських [прав.

Співчуття не хочу.
Ваш спокій колочу
Лиш щоб ви пізнали нинішних варвар.
Хай вам буде встидно,
Страшно і завидно,
Що перше не знали так жорстоких [кар.

Думаєте може,
Що ярмо вороже
Змусить нас скоритись лукавій судьбі?
О, того не буде,
Ми є прецінь люди.
Ми скорше поляжем в нерівній борбі!

Лиш сили зґуртуєм,
Цілий світ здивуєм,
Та пекло скажеться й здригнеться з [основ,
Як станем судити
Світових бандитів. —
А нас переможуть — то повстанем [знов..

Вам нові сатрапи,
Що змінивте мапи,
Раджу перш' спитатись волі чорних [мас.
Нема тої сили,
Щоб ви нас зломили,
А ваше оружие звернесь проти вас.

Джерзи Ситі, 26. червня, 1924.

ПОМОЖІМ ХОРОМУ А ДУЖЕ СПОСІБНОМУ АРТИСТОВИ.

Хтож з нас не знає або не чув, про п. Михайла Зазуляка? Є се молодий около 30-літний Артист-співак, який покінчив учительський семинар у Львові і висшій школи співу, але задля слабого здоровля і ослаблення нервів не може нігде працювати ні обняти учительської посади ні працювати фізично. Має зате здорові груди і прекрасний голос, тенор-баритон, яким співає з великим дуже чувством і так зарабляє на своє життє і удержання старенької матери.

Однак в теперішних часах се не дуже поплачує і біда і нужда заглядає до дому Артиста так, що навіть не має чим заплатити ренту з чого попадає в еще більше ослаблення. Тому нисше підписаний Комітет впав на гадку купити п. Зазулякови дімок з огородом десь на фармі недалеко Ню Йорку (бо тут найбільше може заробляти концертами) деби обое з матерею могли прожити, а Артист прийти до здоровля. Коли п. Зазуляк прийде до себе, він дістане до краски свого голосу еще і велику силу і буде еще більшою окрасою наших концертів і нашого народу.

Підписаний комітет отсим звертаєся до всіх добрих сердець о поміч і просить не даймо загинути талановитому чоловікови нашому. Маленькою жертвою можемо урятувати його. Комітет розіслав до всіх Впр. Всеч. Отців Духовних по 50 книжочок, а в кождій книжочці є 10 тикетів по 10 цент. на вигравку на 10 дол. і 5 дол. в золоті. За сі центи маєтеь купити — як сказано — хатину з огородом десь на фармі. Сю справою займеся не п. Зазуляк а ширший Комітет упрошений теперішним Комітетом.

В неділю 3-го серпня с. р. відбудеся вигравка, тому до сего часу мусять бути тікети попродані. Місце вигравки оголоситься в часописях. 50 книжочок можна розпродати дуже скоро, треба лиш доброї волі і охоти. Хто хоче помочи і купити один чи кілька тікетів по 10 цт. на се не потреба місяців часу, а оден, два тижні вистарчає.

Ось тому звертаємося отсим до Вас всіх Впр. Всч. Отці Духовні, до Вас Впов. Панове Учителі, до всіх співаків і співачок в цілій Америці і до Вас всіх Дорогі Родимці покажіть Ваше серце і милосердіє. Змилосердіться і продавайте і купуйте тікети.

Возьмім ся до діла!

Книжочки до розпродажі дістанете у Ваших ОО. Духовних. В часописях подасьси висаж місцевостий, які розкупили тікети. Всі чеки чи монейордери проситься виписувати на імя касіера: John Waverczak, а засилати до: Rev. Michael Kuziw, 23 Walnut Street, Hartford, Conn.

По всякі інформації просимо звертатися до: Rev. Joseph Czaplynsky, 188 Wayne Street, Perth Amboy, N. J.

В надії, що ся гадка знайде прихильне узнание і ніхто не усунеться від сего милосердного діла зістаємо все до услуг в сій справі тимчасовий

КОМІТЕТ:

о. Й. Чаплинський, предс, Перт Амбой, Н. Дж.; **о. М. Кузів**, з. предс., Гартфорд, Конн.; **Іван Ваверчак**, касієр, Перт Амбой, Н. Дж.; **Яків Корнат**, комітетовий, Ню Йорк, Н. Й.

ЗНАЧІННЯ СПОРТУ.

Боротьба за істнованне.

Людство з давен-давна провадить безупинну боротьбу за істнування і бореться з природою зверхною і внутрішною. Не можучи виломитися спід того закону природи, люди раз-у-раз намагаються бодай припинити його вістре, віддалитися від природи і заразом опанувати її, вийти з ряду звірят ссавців і стати чимсь кращим. І боротьба ся вже не за саме голе істнування, але за вигіднійше життя і не примітивними способами як звірята, але рафінованими.

Давнина спорту й аристократичність.

Одним із засобів боротьби за істнування є як-раз руханка, а одною з її голузей є спорт. Деякі спорти, пр. ловецтво такі давні, як і сам чоловік, і як глибоко сягає історія все були заняттем почесним, немов привілеєм ліпших людей, мужчин, голови родини, ватажків, князів, королів. Знаємо пр. що теніс грали у Франції в XVII в. виключно аристократи. Сьогодня, в часи демократії і поширення здобутків культури серед мас людности, спорти перестали бути привілеєм шляхти але приклад от хоч би нашого народу показує, що далеко ще їм до того, аби стали загальним добром нації.

Що-ж то є спорт?

Багато говориться і пишеться у нас про спорт, кождому то слово на устах, але до нині нема згоди між ученими, що воно означає. Трудно знайти спільні ознаки пр. між ловецтвом, верховою їздою і копаним мячем. До того ще спорт тісно споріднений з двома галузями руханки, а саме руханковими забавами й ґрами та атлетикою. З фізіольоґічного погляду належить спорт до тривалих вправ, то значить вимагає тревалого напруження мязів. Понятте спорту можна би означити так, що то є постійне рухове занятте на свіжому повітрі для приємности. Для того не є спортом пр. білярд або круглі, хоч вимагають напруження і руху.

Змаг і змагання.

Ще красше віддає саму істоту спорту укр. слово змаг. Спортовець змагається з опором природи пр. терте повітря, снігу, леду і перемагає противника на змаганнях.

З огляду на пору року, в якій займаємося якимсь спортом, діляться спорти на сезонові, пр. літні, зимові, осінні. З огляду на рід змагань розріжняємо спорти перегонові, коли змагуни змагаються поруч себе, хто швидше і стрічні, коли борються проти себе, пр. молотківка, гаківка, копаний мяч. Тай самі змагання бувають усілякі: приватні, пробні місцеві, містові (між двома містами) обласні, краєві, всенародні, репрезентативні і міжнародні — олімпіяди.

Осьма Олімпіяда.

Саме тепер відбувається осьма з черги олімпіяда в Парижі. Деякі народи вислали на ті ігрища по кількасот змагунів (Злучені Держави коло 300), навіть Румуни й Поляки є там заступлені. Деякі народи не мають ніяких виглядів хоч би в якій галузи руханки чи спорту здобути нагороду, а всетаки видають великі гроші, аби їх барв державних чи народних не забракло на міжнародному здвизі. Ми маємо вже змагунів і гарних руховиків, а досі ми не брали участи в олімпіядах. Хому?

Ріжні на се є причини. Найлекшей був би викрут, що крім Українців деякі численнійші народи, як от Німці, Москалі не обіслали зовсім цьогорічної олімпіяди ізза ворожнечі до французів.

Але справді ми досі на стид не маємо олімпійського комітету, що повинен би орґанізувати висилку змагунів. Що гірше навіть на спортовім ґрунті не можемо обєднати всі частини нашого великого народу. От пр. у Чернівцях істнує „укр. футболева дружина „Довбуш“, кажуть, що найліпша в Румунії, а звязку з нею нема. Десь инші народи спроваджують собі дружини до змагань з другого і третого краю, а ми не можемо запросити до Львова харківських футболістів, бо Велика Україна відділена від західної ще гірше як хінським муром.

Наше громадянство досі мало цікавилося спортом, але вже слідний зворот до кращого.

Відчити про спорт.

Почин вийшов зі Львова. Заходом Укр. Народного Університету були улаштовані по читальнях осередка і передмість Львова численні відчити про значіння руханки та спорту. Прелеґентами виступали проф. Т. Франко і Гайдучок. В березні 1924 р. відбувся чайний спортовий вечір, на якім перед очима публики були показані ріжні спорти й атлетичні продукції живих руховиків. Пояснення давав проф. Гайдучок. Подібні відчити відбулися також на провінції, пр. у Перемишлі (промовляв Т. Ф.), у Золочеві (промовляв проф. Вацик), у Коломиї (П. Франко). Українські часописи радо й безкористовно містять тепер вісти та дописи про стортове життя, редактори особисто цікавляться змаганнями. Так само популярні календарі поміщують радо статті на руханкові теми. Старші громадяни засновують тов-о прихильників спорту та жертвують значнійші датки на потреби українського спорту.

Але успішній пропаґанді стоїть усе ще на перешкоді брак періодичного укр. спортового часопису, що містив би фахові статті про розвиток рідного спорту і стежив би також за спортом у чужих народів. Наші сусіди мають кільканайцять таких часописів тижневиків і місячників, ми 45 міліоновий нарід не можемо навіть на один здобутися. В краю дається тепер відчувати велика недостача готівки і кредиту. Без ласкавої помочи американських земляків справи не рушиться з місця. Вага руханки і спорту ні раз не менша від ваги шкільництва чи кооперації і заслугує також на матеріяльну піддержку всього громадянства. Видатки оплатяться сторицею. Жертви просимо слати на адресу Сокола-Батька, Львів, Руська 20 з допискою на „Спортовий часопис“.

Матеріялів для такого часопису призбиралося вже досить, є також оригінальні знимки, які виконува „кружок світливців“, яко секція С.-Батька, а тепер виконує фотоґрафічне ателіє п. Ю. Вінцковського „Спорт“, ул. Осолінських ч. 6.

Українські спортові кружки і клюби істнують по всіх більших і меньших містах цілої зах. України та обєднуються в Укр. Спортовім Союзі. Футболеві дружини є такі „Україна“ — Тризуб (найліпша). Мета, Русалка, Зоря — всі у Львові, Беркут і Сянова Чайка в Перемишлі, Буй-тур у Станиславові, Поділля в Тернополі, „Скала“ в Стрию, „Підгірця“ в Дрогобичі, „Чайка“ в Калуші, „юнак“ у Луцьку, „Хортиця“ в Рівному. Про розвиток спорту на Великій Україні не маємо близших відомостий. Знаємо тільки, що по-містах істнують там футболеві дружини, але не чисто українські. В березні відбулися в Харкові міждержавні змагання між Україною й Московщиною. (5:2).

На іміґрації істнує в Данціґу спортовий кружок „Дніпро“ і має 11 копунів, але дуже слабих.

Найкрасше розвивається український спорт на Чехо-Словаччині, де пробуває найбільше наших людей. У Празі є спортовий кружок студентства і колеґія суддів копаного мяча, що обєднує коло 10 укр. спорт. клюбів. Грають вони часто з чеськими й німецькими дружинами. При техн. академії істнує „Спортова аґенція“ і перекусня.

Український Спортовий Союз.

Провід у спортовім життю України веде таки Львів. Найживійшу діяльність розвиває новозаснований Укр. Спортовий Союз (голова О. Новроцький). Він має фахових референтів до ріжних галузий спорту й атлетики. За почином проф. Гайдучка вироблено докладну програму змагань на цілий рік.

Досі відбулися такі змагання: Дня 11/V, 24 грала „Україна“ футболеві змагання за мистецтво з перемиським Беркутом та побідила 2:0. Суддя п. А. Лукашевич.

Дня 18/V був „меч“ між „Буй-Туром“ і „Беркутом“ у Калуші 3:2. Судіював п. Стоцький В. — Того-ж дня були у Львові змагання наколесників на 10 км. Перший приїхав Круп у 26 м. 26 сек. другий Камінецький у 26 м. 40 сек.

Дня 25/V грала „Україна“ з „Буй-Туром“ та побідила останнього 5:1. (1:1) Суддя п. А. Лукашевич.

Дня 1. червня був у Львові на майдані Сокола-Батька великий Фестин при музиці з руханковими вправами, а в Перемишлі „Україна“ набила „Беркута“ 8:3 Судею був п. Володимир Стоцький.

У. С. Союза збудував перед Академічним Домом у Львові три прегарні ситківські токи коштом $300. Святочне відкриття грища було 18/V з промовою і поясненнями гри професора Гайдучка. Тенісові змагання будуть 7. 8. і 9. червня. В червні будуть у Перемишлі V. Запорожські змагання, а 15/VI будуть у Львові змагання в плаванню на укр. ставі („Світезь“) і перегони наколесників на 20 км. на янівськім гостинці.

Сокіл-Батько занятий тепер улаженням своєї площі. Засаджені кругом майдану ясені гарно поприймалися, тепер кінчаються роботи коло біжні. Незабаром т-во приступит до направи шляху наколесників, збудує деревляну огорожу кругом шляху і кругольню в куті площі. Виділ займається збіркою фондів на будову степениці, якої кошти обчислені на $1\frac{1}{2}$ тис. долярів.

В половині вересня 1924 р. улаштовують всі спортові й руханкові т-ва спільно велику всеукр. олімпіяду у Львові.

Інтензивній праці спортового т-ва „Україна“ (Тризуб) стоїть на перешкоді брак фондів. Два футболеві змагання, улаштовані товариством скінчилися великим недобором, не дописала також фантова льотерія.

Инші д-ва спортові і кружки калікують також лише ізза недостачі грошевих засобів.

П. Фр.

Львів, 1. червня, 1924.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

СПОГАДИ, ЩОДЕННИК ТА ЛИСТУВАННЄ.

I. том.

СПОГАДИ.

XX. (1905—1907).

(Докінчення).

(76)

Керувати всією літературною справою поки що взявся Грушевський, а я мав йому помагати в редаґуванню фельєтонів. На тому ми й стали і почали обміркувати склад постійних співробітників, що вестимуть відділи в ґазеті. За секретаря, по ініціятиві Грушевського, взяли С. Петлюру (тепер Головного Отамана У. Н. Р.). Взагалі треба сказати, що коли ес-деки почули, що ґазета з нового року буде давати висловлюватися всім напрямам, то вони завели стосунки з Грушевським і він гаряче напосідався, щоб приєднати і ці елементи до ґазети. Леонтович не перечив, бо він взагалі не був ворогом соціял-демократичного напрямку, тільки раз-у-раз дражливо ставився до ес-ерства і вбачав його навіть там, де його й не було. Коли зайшла мова, чи запросити на той рік М. М. Грінченко, яка вела відділ „По Україні“, то Леонтович рішуче виступив проти того; його підтримав Грушівський. Леонтович доводив, що вона навмисне систематично підбірає факти підпалів економій (дворів), аґрарних ексцесів і т. ин. Я завважав, що вона констатує те, що є в життю, але Леонтович з обуренням доводив, що вона явно симпатизує тим фактам, обминає инші, а ці старанно нанизує і дає їм заголовки надзвичайно тенденційні. Я боронив М. М. Грінченко скільки міг, бо раз-у-раз вважав її дуже щінним робітником і дуже симпатичною людиною. Грушевський висловлювався проти неї з инчих мотивів: він казав, що Грінченко зайняв одверто вороже становище проти видавничого комітету і незручно мати за постійного робітника його жінку, бо при всіх своїх добрих прикметах М. М. Грінченко все-ж таки жінка свого чоловіка; їх обох як співробітників від рядка. Я не вважав можливим робити з цього „міністерського питання“ і мусів згодитися, хоч згожувався я дуже неохоче, шкодуючи за М. М. Грінченко і таки боячися через це чвар і ворогування проти ґазети. Так воно потім і сталося. Що до инших завідуючих відділами, то рішили зоставити всіх тих самих, окрім Л. Пахаревського, проти якого гаряче виступав Леонтович. Він вважав його через щось за ес-ера і як доказ, приводив одно його оповіданечко, в якому вбачав співчуттє аґрарним розрухам. Коли я завважив, що М. М. Грінченко та Пахаревського нема ким замінити, то Грушевський запропонував Л. М. Старицьку-Черняхівську і виклúкати М. Лозинського зі Львова, бо він талановитий публіцист, швидко тут зорієнтується і буде дуже корисним для ґазети робітником. Ми згодились.

Коли вже у нас рішено було, що ґазета буде виходити в 1907 році і що нею будуть керувати самі видавці, а не дотеперішній редакційний комітет, то вивісили в редакції оповістку, що всі умови з постійними редакційними співробітниками кінчаються з 1906 роком. Ніхто з ціх співробітників не знав, чи запросять його на 1907 рік чи ні, а через те в редакції була якась напружена атмосфера. Я росказував тільки Матушевському, д-ру Мод. Левицькому та Грінченкові, до чого ми договорилися нарешті, а завідуючі відділами не знали на яких саме основах буде виходити ґазета, вони тільки знали, що вона буде. Правда, ще М. Павловському я сказав, що коли Матушевський не буде радаґувати ґазети, то його запрошуємо за помічника редактора до Грушевського. Тим часом ми з Грушевським все не тратили надії на те, що Матушевський зостанеться. Особливо напосідався на цьому я, бо боявся, що коли Грушевський виїде, то нікому буде керувати ґазетою. Я з весни до осени був занятий господарством і таки не почував себе до того здатним. Коли ми звернулися з проханнєм до Матушевського, щоб заміщав редактора, коли виїде Грушевський, то він рішучо відмовився, кажучи, що він зовсім затомився, але я ясно бачив, що ще є якась причина. Між Матушевським і мною в той час установилися якісь холодні відносини: хоч він ясно бачив, що я клопочуся тільки про те, щоб урятувати ґазету, але йому прикро було, що всі наші обмірковування йдуть без нього, хоч я йому отверто оповідав про ввесь хід наших нарад, про нові умови при яких має виходити ґазета. Ця холодність у наших відносинах болюче відзивалася в мені, а в ньому, певне, ще гірше, але я певен був, що згодом відносини між нами, як воно дійсно сталося, знов налагодяться. З Модестом Левицьким у мене ніколи не було ніякої нещирости, він раз-у-раз піддержував в мені дух, радів, що ґазета не вмре і обіцяв суіма силами підтримувати її і на той рік. Про відносини з Грінченком я вже казав; ще був один член бувшого редакційного комітету — В. Ф. Дурдуковський, який взагалі ніколи живої участи в ґазеті не брав, а тепер і зовсім зник, а Ефремов сидів у тюрмі. Коли Матушевський рішуче відмовився бути за редактора, то ми спинилися на тому, що М. С. Грушевський буде головним редактором, а Павловський помічником.

Тим часом коли пройшла чутка, що на будучий рік видавці не запросять Мар. Мик. Грінченко, то в редакції почалися наради, якісь обміркування, але вони раз-у-раз переривалися, коли я заходив у ту кімнату: видко було, що про щось радяться, змовляються і не хотять аби я чув. Нарешті якось до мене додому прийшли Д. Дорошенко і Б. Ярошевський з заявою, що їх послали співробітники довідатися — кого зних запрошено буде на той рік, щоб їм знати як поводитися і т. д. Я запросив їх прийти у вечері до Грушівського і там вияснимо усе. Коли ми зійшлися у Грушівського в гостинниці, то він звернувся до посланців, приближно з такими словами:

— В 1906 році ґазетою заправляв редакційний комітет і ґазета не придбала успіху. Тепер видавці у відновленому складі, хотять попробувати керувати ґазетою самі і просять співробітників не заважати їм, коли вони одних з теперішніх постійних співробітників запросять і надалі вести відділи, а инчих запросять писати тільки від рядка. Всім співробітникам відомо, що видавці дбають тільки про те, аби ґазета була і ніяких комерційних цілей не мають, а значить всім свідомим людям треба їм тільки помагати, а не вставляти патики в колеса.

Дорошенко і Ярошевський цілком з цим погодилися і пішли на зібрання співробітників. Другого дня вони прийшли і заявили, що співробітники, порадившись, рішили не робити ніякої обструкції і зовсім не будуть в претензії, коли з них кого не запросять на той рік для ведення відділу. Тоді Леонтович і Грушівський просили мене, вкликати всіх постійних співробітників і оголосити їм хто з них остається на своїх відділах, себ-то, щоб я оголосив, що М. М. Грінченко та Л. Пахаревський не запрошуються для ведення відділів, а тільки писати від рядка. Я рішуче відмовився оголошувати рішенне, яке склалося наперекір моєму бажанню. Я сказав їм:

— Ви обидва були проти ціх осіб, то ви й оголошуйте самі.

Їм обом теж не хотілося; нарешті Грушевський згодився оголосити, але з умовою, щоб на це з і б р а н н є пішли ми втрьох.

Склад редакції склався з таких осіб: помічник редактора М. І. Павловський, секретар — С. В. Петлюра; відділи: З ґазет і журналів — А. М. Хотовицький, „По Україні“ — Д. І. Дорошенко, „По Росії“ — Л. М. Старицька-Черняхівська, закордонний відділ — М. Лозинський, а для Б. Ярошевського завели польський відділ.

Перше число 1907 року цензура сконфіскувала, так само, як і перше число 1906 року. Коли Синицький поїхав до начальника цензурного комітету Сидорова просити зняти конфіскату, то він сказав:

— Це зроблено по наказу ґубернатора, то треба звернутися до нього але нехай не їде отой „жовчний господин издатель“, тоб-то я, бо проти нього настроєна адміністрація.

Очевидно Сидоров запамятав вираз мого погляду тоді, коли ми разом з ним стояли перед ґенерал-ґубернатором і боявся, що я можу сказати, що він бере з нас хабарі.

До ґенерал-ґубернатора поїхав М. С. Грушевський і там йому сказали, що коли „Рада“ не понизить тону, то її зовсім закриють, бо вона зайняла вже дуже ворожу позицію супроти уряду.

Коли через якийсь час Грушевський виїхав, то фактичним редактором став Павловський: правда, він і в бутність Грушевського в Києві робив усю редакційну роботу сам і тільки в сумнівних випадках радився з ним, тепер же радився зо мною. Коли я сам не рішався в деяких випадках, то кликав на раду секретаря та декого з відділоводів, а Леонтович рішуче відмовлявся ходити до редакції, і ніколи не навідувався туди.

З того часу як скасовано було редакційний комітет, то настав у редакції і внутрішній спокійє хоч секретар С. Петлюра, ес-дек, якось не пасував до нашої компанії, все державея осторонь, наче „на службі у капітана“. Незабаром він вийшов з редакції, а його заступив В. К. Королів, який, по світогляду, зовсім підходив до решти співробітників,

При такому досить дружному складі редакції, ґазета почала другий рік свого істнування.

Найтяжчий рік був перший, так сказати, республиканський, коли ґазету провадили гуртом, бо був повний гризні, сварок, клопоту й страху за істнування ґазети, а коли настав „просвещений (освічений) абсолютизм, то настав у редакції спокій, тиша і мирна праця; а як їй велося далі, я росказую в своєму щоденнику, який почав писати з 1907 року.

(Конець)

ФАРМИ!

ФАРМА 95 акрів, 5 ліса, сад, дім з 10 кімнат, 7 других будинків, 15 коров, бугай, 3 ялівки, 4 коні, 300 курий, 700 курчат, миля і пів до міста. Ціна $10.500, готівкою $4.000.

Фарма 30 акрів, 4 ліса, сад, дім з 7 кімнат, 4 других будинків, 2 корови, 2 ялівки, 2 коні, 500 курий, 1000 курчат, 2 милі до міста. Ціна 4.500, готівкою 2.500. Голоситися:

FILANOWSKY,
103½ E. 8th St., St. Mark's Pl.
New York City.

ПО ПРИЧИНІ старости продається добра фарма за дешеву ціну, 270 акрів, 150 орної, решта грубий ліс і пасовиско, озеро, овоцевий сад, дім на 10 кімнат, стодола, вода впроваджена для кождої корови, инші будинки, 35 реґістрованих коров, бугай, 2 коні, ріжна машинерія дотрібна на великій фармі, 2 милі до міста і костела. Ціна $8,500, готівкою $4,000.

Фарма 68 акрів, 50 орного поля, решта пасовиско і ліс, ріка, сад, дім 8 кімнат. 4 инші будинки, 1 кінь, 200 курий, 2 корови, машинерія, школа при фармі. — Ціна $3,000, готівкою $1,700. 150—

M. PISARKO,
116 E. 7th St., New York City

СПРОДАМ свою фарму 150 акрів з чого 40 акрів грубого ліса і пасовиско, решта чорна оброблена земля, будинки добрі і великі, дім на 9 кімнат, вода і порч, сад і ріка, 5 коров і кури, вся машинерія до фарми, 5 миль до великого міста. Продам все за $3.700, вплати $1.800. П. НАГІРНИЙ, Box 592, Broadalbin, N. Y. 145-51

ФАРМИ в стейті Конектикут, прямо від господаря, 180 акрів доброї землі, 90 акрів ліса, дім з 10 кімнат і другі добрі забудовання, 12 коров, 2 коні, стадо курий, вся потрібна машинерія, близько міста і школи. Ціна дешева, всего $6,500, готівкою $3,000. Користайте з нагоди і голосіться до: M. POSTEMSKY, 207 Green St., Greenpoint, Brooklyn, N. Y. 149-51

ФАРМИ

На продаж 15 фарм помежи українським народом, спродається по низких цінах, землі рівні і урожайні, коло міста Amsterdam, N. Y. Пишіть по Лісту фарм до: 135—

FARMERSKE BIURO,
BROADALBIN, N. Y.

БРИТВИ! Отримались з краю 5000 Бритв з найліпшої ґарантованої стали і продаємо по цінах гуртових і детально. Бритва „King Cutter Boner" з німецької стали, ґарантована, ціна $3.50. Бритва „Brosers" з німецької стали Салінґен, ціна $3.00. Агентам рабат. Замовлення враз з грішми посилайте на адресу: 30

UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

„ВЕЧЕРНИЦІ" В НЮ ЙОРКУ.

Виступ Українського Національного Хору.

Український Національний Хір двічі обїхав Північну Америку з народніми піснями, а тепер же на новий сезон Хор вирішив дати у співах щось нового і працював останній місяць, підготовлюючи нові програми концертів.

В нову програму концертового репертуару Хору входять: народні пісні, коляди та штучні концертові річі. Із цих річий складаються: а) декілька програм спеціяльно концертових для самостійних концертів Хору; б) репертуар для водвілю; і в) репертуар для церковних концертів. І нарешті найкраща точка сього сезону Хору „Вечерниці" Ніщинського з танцями, які буде Хор виконувати в одній програмі з колядками та піснями із сценічною постановкою.

Зазначені „Вечерниці", відома всім Українцям річ, гарна й весела з боку музичного і сценічного і певно зацікавить не тільки українську публику, але й людий инших національностий.

І сподіваємось, щ оце дасть нов уславу українській пісні і Українському Національному Хорви, який вже буде репрезентувати не тільки нашу пісню, але взагалі наше мистецтво. Майбутня слава мусить збільшити минулу.

Перший концерт з новою програмою Хор виставляє в найлизшому часі в Ню Йорку, про що оголошено окремо.

Сей концерт буде досить важний не тільки для Хору але і для всього нашого загалу в Америці, бо його прийдуть слухати американські музичні орґанізації та поодинокі менаджери, які зацікавились новою програмою Хору і будуть спеціяльно слухати сей концерт, аби після того заанґажувати Хор на зимовий сезон або і на більший час.

Для кожного українського громадянина цікаво і приємно буде послухати нові співи хору, а ще приємнійше буде почути про більшу славу та популярність української пісні та її виконавців — Українського Національного Хору.

Козак.

ЛИСТ З КРАЮ.

Драчки довели до самогубства.

Санація скарбу, котрою анґел-спаситель Ґрабскі ущасливив Польщу, зразу знана тільки в комісіях і часописях, тепер перенесла свою траґедію на село.

Незвичайно довга а остра торічна зима спричинила вичерпанне всіх припасів так хліба як і паші для худоби, які собі селяни змогли на зимову пору нагромадити. Одначе на весну (то є в маю) показалося, що зима та мала ще одну добру сторону, бо наслідком незвичайно великих і довго лежачих снігів, майже вся озимина а іменно жита зовсім випріли, згнили, до того степени, що 80% засівів треба на ново засівати яриною.

Засівати би ще не штука, бо наш нарід привик вже до такої безплодної праці, коби було чим посіяти?! Хліб стався для незаміжних, не говорячи вже о бідаках, якимсь артикулом люксусовим. Щож доперва можна говорити о засівах на котрі треба зерна!

Для збільшення іронії майже що місяця приходять нові податки, котрі вразі незаплачення бувають безоглядно стягані в дорозі еґзекуції. Колись бувало платили податки по жнивах, де селянин вже міг дещо продати. Але тепер інша мода, отже береся податки, коли в скарбі бракне гроший; а що там бракує їх вічно, тому податок береся періодично що місяця і то в що раз більшій квоті. Вже в цвітни кождий за ціну послідних проданих продуктів заплатив податок і примусову асекурацію, в „панствовем товажистве убеспєчень". Здається, що колиби і на трунву для Польщі збирали, то вже не можби назбирати, помимо найкращої охоти; хиба богатші зложилибися. Але на превеликий жаль „пан" Ґрабскі хоче вздоровити польський скарб і то здається виключно коштом селян; проте в маю знова приходить податок і то в такій висоті, що без продажі послідної корови або коня не може бути мови о заплаченню.

Яке вражінне зробило це драконське роспорядженне на населенню, нехай посвідчить понисший факт:

В Радохинцях, пов. Мостиска, в неділю, 4. мая повісився селянин Іван Паска, літ 53, лишаючи 4 дітий і жінку на 4 морґах ґрунту. На два дні перед катастрофою десперат одержав „везване заплати податку" в висоті 60.000.000 мр. пол. (словами 60 міліонів марок). З огляду, що покійний вже від двох місяців не мав хліба в хаті так ся був загриз, звідки візьме на заплату податку, що волів сховатися під землю. Покійний жив вдома і з сусідами дуже добре. Думаю, що не потрібно додавати жадних коментарів, щоби дати докладнійшу картину людської нужди.

П. К.

ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКИМ КУЛЬТУРНИМ СИЛАМ

ПРИ УКР. ГОРОЖ. КОМІТЕТІ.

(По двох місяцях істнования Товариства).

Діяльність т-ва розвинулася в двох напрямках: придбання потрібних фондів, та заспокоювання найконечнійших потреб, про які Т-во довідувалось.

В першу чергу оголосило Т-во відозву до української суспільности звертаючи увагу на велику вагу справи допомоги українським культурним силам складання жертв грошевих, та заснування подібних товариств на инших теренах де живуть Українці. На жаль, ця відозва була горохом о стіну, бо українська суспільність зовсім не зареаґувала. Т-во старалося перевести самоопдаткування членів деяких установ головно тих, які працюють при УГК і уряджувати відчити та збірки на цю ціль (відчит проф. Антоновича: про національну задачу в українському мистецтві). Розіслано в другий раз поклики до українських американських орґанізацій завзиваючи підперти акцію підпомоги не тільки серед української еміґрації, але і серед американської суспільности, використуючи льокальні філянтропійні орґанізації, звертаючи увагу, щоб старались присилати головно для української Академії Наук заграничну наукову літературу, якої брак дається дуже відчувати. До тепер еще нема познак, щоб заморське громадянство відкликнулось. Розіслано обіжник в справі допомоги в формі української літератури та гроший для приватної української ґімназії в Рівному на Волині, звертаючи увагу на велике значіння цеї інституції для будучини українського волинського населення. Вишукувало найважнійшу наукову літературу на книжковому ринкові, щоб закупити для України. Приходів було 5,198 чеських корон, з чого закуплено до тепер за 3,253 ч. к. літератури і відіслано до Києва. Крім цього вислано 10-доларову допомогу одному хорому писменникови на Україні, закуплено одно убрання і біля для одного київського культурного працівника і за 172 ч.к. научне приладдя.

Тепер виготовляє Т-во меморандум до Ракефелерівської американської фондації в справі допомоги українським науковим інституціям на Україні, головно щодо заграничної літератури, та надання научних стипендій для Українців, які хотіли би присвятитись деяким галузям знання.

Реально не могло як слід розвинути свою підмогу Т-во, бо українське суспільство мовчить і не реаґує, але можна сподіватись, що воно тепер займеться більше уважно цею справою і не буде відповідати тільки мовчанкою в таких важних справах.

М. Сисак, голова.

НАЙГАРНІЩИЙ ТЕАТР НА СВІТІ.

Буде у Римі. Мусоліні порішив, щоби в Римі побудувати театр, який роскішним виконаннем перевисшав би всі театри на світі. Згідно з урядовими обчисленнями будова коштувала би яких сто міліонів лірів. Італійський міністер фінансів призначив 30 міліонів лірів, щоби зараз зачати будову театру. Пляни виконав італійський архітект Марчельо Фіячентіні, славний на цілу Італію. Деякі часописи з цієї нагоди злобно пишуть, що Мусоліні цією будовою хоче доказати, що має змисл не лише для военних кораблів і літаків, але і для культури...

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ КЕНДИ І ЦИҐАР ШТОР,

на розі улиці, рент дешевий, 4 кімнати зі штором до мешкання. Голоситися під ч. 505 HUNTERDON ST., cor ROSE, Newark, N. J. 148-53

УВАГА! Потрібно чесного і живого уповажненого агента від реальностий як репрезентанта агенції фарм (50—50 bs.). Фарми ріжні, все на руці. Ціни приступні в Hunterdon County, New Jersey. — Пишіть по англійськи до: KERSTNER (Здавець фарм), 27 Brown St., Flemington, N. J. 148-51

БЮРО ДЕТЕКТИВІВ.

Коли Вас хто обікрав, ошукав, скривдив або маєте домашні непорозуміння в тих справах в нас можете дістати всякі поради даром. Даємо нагороди за видання всяких ошуканців, кримінальників. Коли треба Вам нашої помочи голосіться до бюра, STATE DETECTIVE BUREAU, 2 Lombardy St., Room 409, Newark, N. J. 145.51

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C° і стемповані річи. Пишіть по каталоґ до:
UKRAINIAN BAZAAR,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ПОВАЖАНІ РОДИМЦІ.

Подаємо до відома, що детектив п. Leo Jablonski виїзджає до Европи для полагодження ріжних справ причім може помочи і полагодити Вашу справу коли зголоситеся перед його відїздом. Виїзджає в липню. Голоситися до бюра, STATE DETECTIVE BUREAU 2 Lombardy St., Room 409, Newark, N. J. 145-51

КАТАЛЬОГ
КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанне своєї літератури, не жаліли часу на читанє книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівн отрактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

• Абу Касимові капці, арабська казка І. Франка ... 30
† Ад астра і инші новелі, нап. О. Шевчук ... 20
• Амалюнга або дочка дебрів, оповідання з часів боїв між Европейцями й Індіянами ... 20
† Аритметичні правила А. Чепіги (перерібка В. Верниволі) ... 20
† Багдад, Вавилон, Ниневія, подорожні оповідання Свена Гедіна, з ілюстраціями ... 45
† Байки Езопа для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20, опр. ... 30
† Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
† Байки Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. 20, опр. ... 30
† Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
• Байки небилиці ... 10
• Батьківщина й инші оповідання, Ів. Франка ... 25
• Библійни повъсти изъ старого и нового Завѣта (съ образками), написани священникомъ О. Л., опр. ... 1.50
† Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі ... 3.00
† Біла машина, оповідання В. Винниченка ... 10
• Блаженний чоловік і инші оповідання ... 15
• Блискавиці, суспільна студія і Жовнірські оповідання, Мих. Яцкова ... 50
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі ... 15
• Боги жаждуть крови, нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пашук ... 75
• Борба світів В. Велса ... 40
• Боротьба о сонце ... 5
• Борці за правду, повість А. Кащенка ... 50
† Борці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те ... 45
† Брати Моуглі, оповідання з життя дитини між звірами, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий) ... 60
• Буквар для дітий першого року науки (Народна Школа, перша часть), опр. ... 30
• [illegible] Дм. Андрейка ... 50
• [illegible], опов. з життя в монастирях ... 40
• [illegible] року. — 2. [illegible]. — 3. Між бурхливими [illegible], драм. на 4 дії, В. В. Бабієнка ... 35
• [illegible] ... 40

Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців ... 50
Весела книжочка, з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий ... 35
• Ветеринар, або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і переві після українських і англійських видавництв М. М. Белеґай, з ілюстраціями ... 60
• Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколи Гоголя ... 15
† Вибір поезій, О. Федьковича ... 10
• Відвдячився, оповідання з козацької давнини, А. Чайковського ... 1.00
† Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками ... 10
• Відродженне, роман в 3-ох частях, гр. Льва Н. Толстоя (переклав В. Сімович) ... 2.25
† Відродження, роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Бодиарського зрівняне видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. ... 2.75
† Від себе не втечеш, оповідання Марка Вовчка ... 20
Вільний чоловік і инші оповідання, Ст. Костіва ... 40
Вічевий співаник ... 5
• Вічний Жид ... 10
† В затінку й на сонци та инші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. ... 50
• В неділю рано зілле копала, оповідання О. Кобилянської ... 75
Вода в природі. — Умірковапий та щирий, В. Винниченка. — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі ... 20
† Вступ до метафізики, нап. Анрі Берґзон, пер. Евген Яворовський ... 35
Вся людська твар з хвалою прийде й инші оповідання ... 15
• В тумані, оповідання, Л. Андреєва ... 20
† Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13х17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5.00, в люксус. оправі ... 6.00
† Гайдамаки Т. Шевченка ... 50
• Галицькі анекдоти, гумористичні оповідання, Мст. Руса ... 10
† Галичина в житті України др. М. Лозинського ... 25
• Галка смерти. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука ... 5

• Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя ... 20
Гаси огонь, поки не розгорівся й инші оповідання ... 20
• Герой капіталу Антона Сінклера (переклала Н. Романович) ... 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями ... 25
• Гіпнотизм і суґгестія в 2-ох частях ... 40
† Голод, оповідання, В. Винниченка ... 5
† Гордий царь, Про царенка Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 20
† Гостинці, збірка фейлєтонів, Миколи Синежупанця ... 25
† Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі ... 3.75
• Грішники, роман-хроніка, О. Я. Кониського ... 80
• Гумор і сатира ... 25
† Гумориски, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. 20, опр. ... 30
Гумористичні оповідання О. Стороженка ... 10
Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича ... 25
Геновефа, оповідання про княжну невинно засуджену на смерть ... 30
† Геновефа, оповідання для народу, переповів Антін Яворівський, з численними образками ... 35
• Географія Ю. Левицького, в оправі ... 80
† Голем, оповідання, Ґ. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі ... 1.50
• Дарвінізм Еміля Ферріера (переклад з франц.) ... 80
Два брати (з байок) Братів Ґріммів ... 15
• Два мужі — одна жінка, оповідання Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) ... 20
• Дві могилі, оповідання з сибірського життя І. Королевського ... 10
• Дві старорускі повісти про св. О. Николая, нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями ... 10
• Девять братів і десята сестриця Галя, Марка Вовчка ... 20
† Девять братів і десята сестриця Галя, оповіданне Марка Вовчка ... 20
Де любов, там і Бог, оповідання, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) ... 15
† Дещо про гроші ... 10
• Діявольська справа, або Як ксьондз Шмідт замордував Анну Авмілер ... 25
• Для домашнього огнища, повість, І. Франка ... 85
• Доля України, вірші, Дм. Штогрина ... 35
• Домашна кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі ... 1.00
• Домашний лікар, М. М. Белеґая ... 75
† Достойно есть, збірка в Шевченкові роковини ... 15
† Думки Тараса Шевченка ... 20
Дяк, оповідання, Марка Вовчка ... 20
• Еволюція в образках, Д. Гирда ... 1.25
• Евстахій, повість з перших віків християнства, Хрістофа фон Шміда ... 80
† Електричність, Н. Р. Кемпбела ... 35
• Есперанто, український підручник міжнародної мови ... 40
• Єзуїтська преподобниця, історичне оповідання, Ор. Левицького ... 25
• Єлисавета, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський ... 60
• Жителі Марса, Вол. Ґериновича ... 10
Життє, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах ... 15
• Житепись чорта, М. Шустакевича ... 15
Жінка і її значінне в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі ... 15
Жовнір; Оферма, оповідання з війск. життя ... 10
Журавлі й инші оповідання ... 15
† Завдання нової школи, нап. др. Густав Вінекен ... 10
За вольности України Яр. Весоловського ... 5
† Залісе, повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. 1.00, опр. ... 1.25
† Замітки про сільське господарство Вол. Нікольського ... 35
† Записна книжка, оповідання, В. Винниченка ... 5
• Запорожська слава, історичне оповідання, А. Кащенка ... 50

† Запорожці, казка Івана Нечуя Левицького ... 20
• За рідний край, оповідання з часів Хмельниччини, Н. Бурлаки ... 30
За сестрою, оповідання з козацької старини, Андр. Чайковського ... 35
• Захар Беркут, образ громадського життя карпатської Руси в 13-тім віці, др. І. Франка ... 50
† Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, брош. 1.25, опр. ... 1.50
† Земля, повість Ольги Кобилянської, брош. 1.75, опр. ... 2.00
† Збірка „Вільного Слова" за перший рік видання в полоні 1916 року ... 10
• Збірка оповідань для української молодіжи ... 40
Збірка повісток ... 10
† Збірник народних пісень і дум, брош. 50, опр. ... 65
† З великих днів, поема, нап. О. Кобець, в образками ... 15
† З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брош. 2.75, в полот. оправі ... 3.40
† Звідки взялися і що значать назви „Русь" і „Україна", др. Л. Цегельського ... 30
† Звуколірність, поезії Клима Поліщука, книжка друга ... 10
† З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-тє ... 40
З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів ... 35
† З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся ... 60
† З культурного життя України, нап. др. Зенон Кузеля ... 10
• З ласки родини, повість в 3-ох частях, др. А. Чайковського ... 1.50
Знання життя, др. С. Демидчука ... 30
† Зоольоґія для вищих початкових шкіл та ґімназій з багатьома малюнками та барвними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50, опр. ... 75
З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку ... 30
• З теренів европейської війни, що ділось і діесь в нашім ріднім краю ... 50
• З фільозофії політики, нап. др. А. Крістензен, пер. Мих. Лозинський ... 65
• Іван Дурак та инші оповідання, гр. Л. Толстоя ... 25
• Іван Коновченко й инші оповідання ... 20
• Іван Франко, біографічно-літературний нарис ... 20
• Із звірячого царства, перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука ... 20
• Ікона Пречистої Діви, оповідання для народа, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Вас. Мереньків ... 10
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації).—Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти ... 20
• Ілюстрована історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі ... 3.25
• Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога ... 50
• Ілюстроване українське письменство в житеписах, др. М. Пачовського ... 35
• Індустріяльний юніонізм Данніла де Леон і Промова В. Дебса ... 25
† Інститутка, оповідання Марка Вовчка ... 20
• Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) ... 1.50

† Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський ... 65
Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі ... 15
• Історія Московщини до Петра Великого ... 40
• Історія о золотокрилім лицарю ... 10
• Історія паризької комуни ... 15
• Історія про гарну Магельону, оповідання з давних часів, і Про злодія у селі Гаківниці, оповідання, П. Куліша ... 25
• Історія про Луця Заливайка, Ів. Наумовича ... 30
• Історія про малого Пилипка ... 20
• Історія про сироту Івася ... 20
• Історія про трийцять одного ... 10
• Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком географії українських земель ... 40
† Історія української громади в Раштаті, нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями ... 1.75
† Казки братів Ґріммів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті ... 20
† Казки братів Ґрімм в чотирох томах з 180 малюнками, том І. ... 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) ... 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) ... 60
Казки про Циганів ... 10
• Кайдашева сімя, повість, І. Нечуя-Левицького ... 60
† Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, брош. 1.25, опр. ... 1.50
• Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919 ... 1.00
• Камінна душа, повість, Гната Хоткевича ... 1.50
• Канадійський кобзар, нап. Р. Ясенчук ... 25
• Карл Маркс, його життє і наука, Еміля Гекера ... 15
• Кармелюк і Невільничка, оповідання Марка Вовчка ... 20
† Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка ... 20
• Катехизм о. Конст. Курилла ... 20
• Катихизм християнсько-католицької релігії, третій наклад ... 30
• Кльод Ґе і другі оповідання ... 20
• Кляса проти кляси, Л. Мартова ... 5
† Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі ... 1.00
• Князь і жебрак, оповідання Марка Твейна ... 50
• Кобзар Т. Шевченка (в 1-ім томі) ... 1.00
• Кобзар Т. Шевченка (в 2-ох томах) ... 1.50
† Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, брош. 1.50, в полот. оправі ... 2.25
• Козацька пімста, оповідання з козацької старовини, А. Чайковського ... 30
† Козацька помста, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайківського, друге видання ... 40
• Коли зійшло сонце, оповідання з 2.000 року, П. Крата ... 30
† Коляди або пісні на Рождество Христове, одиноке на народню мову поправлене видание ... 20
Коляди і щедрівки на Різдво Христове і Богоявленне, з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних ... 25
• Кому потрібна війна, нап. А. К., пер. з рос. І. Стефаницький ... 10
† Контрасти, нарис, В. Винниченка ... 10

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути виписана як найдокладнійше. Мешканці по малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подано у понисшій адресі.

„SVOBODA". 83 Grand Street. Jersey City, N. J.